

JEDLE BĚLOKORÁ

Jedle je krásný strom rostoucí přirozeně v podhůří, nejčastěji spolu s bukem, se kterým vytváří jedlo – buková společenstva – tzv. **jedlobučiny**. Najdeme ji také v údolích, převážně jí vyhovují **vlhká a stinná místa**. Je velmi **citlivá na znečištění** ovzduší způsobené človkem. Se vzrostlými jedlemi se zatím setkáme jen zřídka, ale jejich množství se každým rokem zvyšuje.

Jedle bělokora má, jak její rodové jméno napovídá, hladkou **bělošedou borku**. Je to velmi vysoký strom (až 50 m) s hlubokými kořeny, rovným kmenem a pravidelnou korunou, u starých stromů zakončenou plochým vrcholem. Jehlicovité **listy** jsou **ploché**, na rubu **se dvěma** bělavými **proužky**. Jedlové **šišky** jsou **vzpřímené** a zralé se ještě na větvích rozpadávají a uvolňují křídlatá semena.

Jedlové **dřevo** je **odolné vůči vodě**. Využívá se zejména při vodních stavbách jako jsou základy mostů a ledolamy nebo jezy. Dříve se jedle využívaly také k výrobě lodních stěžňů a člunů nebo vodovodních potrubí. Jedlové větvičky jsou ozdobné, často se používají k výrobě věnců a vánoční výzdobě. Mnohé cizokrajné druhy jedlí jsou pěstovány jako **okrasné stromy** v parcích, v konopištském parku můžeme spatřit například jedli obrovskou.

Jedle je v našich lesích vzácným stromem, **roste pomalu** a navíc **mladé stromky** často **okusuje** lesní **zvěř**. Lesníci proto před ní chrání malé jedličky oplocením. Staré jedle jsou naopak velmi vysoké, v horských oblastech si na jejich vrcholcích staví **hníзда** dravci, kteří se do nich po mnoho let vracejí. Pod popraskanou borku zalézají **tesařík jedlový**, který zde přečkává zimu, na jaře samičky nakladou vajíčka, ze kterých se vylíhne nová generace.

Jedle špatně snáší prudké mrazy, okusy zvěř a **nesvědčí jí** ani intenzivní pěstování **ve velkých monokulturách**. Stejně jako u jiných dřevin, také v případě jedle mají pro les podstatný význam i **odumřelé stromy**. Poskytují životní prostředí hmyzu, houbám a rostlinám. Navracejí postupně do půdy živiny a pomáhají zadržovat v lese vodu. Celkově tak **působí v lese příznivě** a zvyšují jeho rozmanitost.

Co jsme se dozvěděli nového?

jehlice - úzký, často tuhý list
ledolam - dřevěná stavba chránící pilíře mostu proti plovoucímu ledu
vývin brouků - z vajíček se vyvíjejí nejprve larvy, které rostou a nakonec se zakuklí. Z kulek se vylíhnou dospělí brouci.

- 1 datel černý
- 2 jestřáb lesní
- 3 jezevec lesní
- 4 kuna lesní
- 5 papratka samičí
- 6 syc rousný

Chceš vědět víc?
Podívej se na webovou stránku!

Co nepříznivě ovlivňuje výskyt jedle?
Jak se změní podmínky pro organismy, když je les vykácen a vzniknou paseky? Kterému jinému jehličnanu se jedle podobá?

Má jedle listy?
Jak jsou jehlice na větvičce uspořádané?
Porovnej se smrkovou větvičkou. Můžeš pod jedlí najít zralou šišku?
Jaký je rozdíl mezi šiškou jedlovou a smrkovou?

Je jedlové dřevo spíše měkké nebo tvrdé?
K čemu slouží ledolamy a kde je můžeš spatřit?

Která lesní zvěř okusuje mladé jedličky? Jak tomu lze zabránit?
Tesařík jedlový má nepřímý vývin, to znamená, že se z vajíčka nelíhne dospělý brouk. Jak se tedy jeho vajíčko vyvíjí?

Jaké podmínky bys v lese vytvořil(a), aby se v něm dařilo jedli?
Najdi v okolí jakékoliv zbytky stromů (větve, listy, pařezy, borku, ztrouchnivělé dřevo). Které organismy s nimi jsou nebo mohou být spojeny?